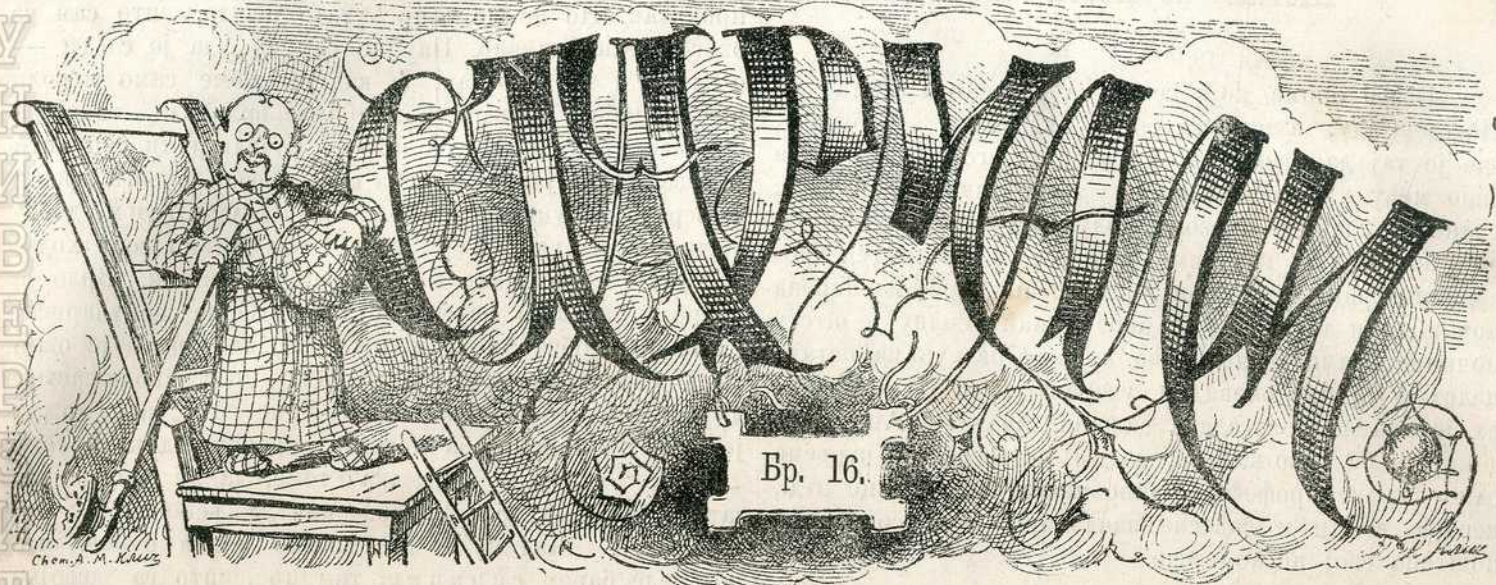

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
С
К
И
Л
И
Б
Р
О
Т
Е
К
А

ВЛАСНИК ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А Б У К А З Е М.У Н О В О М Е С А Д У
10. Јуна 1879.ИЗЛАЗАК И ЦЕНА
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

ЛАЗАРУ СОЧИЦИ.

Ох за седам кратких дана
 Пет големих, љутих рана, —
 Каквих рана? каквих јада?
 Посред срца, посред нада!
 То је, брате, искушење:
 Да-л си челик, да-л си стена.
 Тебе, Лазо, небо куша:
 Да-л си јачи од камена.
 Па кад снага духа твога,
 Кад претрпи и те јаде,
 Тад ће небо још једанпут
 Мач у руке да ти даде.
 Нова чуда за слободу
 Починиће рука смела; —
 А да буде срећа трајна
 Молиће се пет анђела.

А сад нек ти, хај, прискочи
 Горска вила хитра скока,
 Нек те вида, не са биљем
 Већ сузама нашег ока.
 Тај се мелем данас лије
 Шиrom, дужом свих даљина,
 Где год има српске мајке,
 Српске кћери, српска сина.

З.-Ј. Ј.

Тражи се:

У Босни и Херцеговини тражи се разносач „Турског народа“ да одмени митрополита Игњатија и владике Антима и Дијонисија.

Тражи се Србин, који би, кад га удариш песницом у ребра, рекао: „kérem alásan még egyszer“, — и тај ће сместа добити титулу почасног хазафија, са отпustom таксе.

Тражи се врач који би погодио шта управо хоће Андрашија кад каже да неће, а шта неће кад каже да хоће.

Тражи се дописник из Сомбора, који би имао куражи истинито казати како је то било да је српска већина обрала бостан.

к.

Из Шајкашке.

Једна жена код нас овде у Госпођинцима добије у цркви стол. Али нашла вам се ту друга нека жена, која је држала, да има више права на тај исти стол, те ће у цркви са оном првом заподети кавгу, доказујући, да тај стол треба она да добије. Овамо онамо па се диже читава ларма у цркви. Један наш прост човек умеша се у дишпут, те ће им рећи:

„Шта се за име божије свађате! Имамо ми сад нашег посланика Перу, тај ће нама наћи наша права па ћемо ми добити скамије у цркви, те ћемо моћи сви седити!“

(Видите само како је фармазон! Он, као вели, кад се посланик наш тако заузео да нам школе помађари, зашто неби помађарио и цркве).

Н. Л.

Шетња по Новом Саду.

XXVII.

Благо ономе који се други дан Дова шетао по Новом Саду, а није га срећа задесила у Београду, где је тај дан већа туча падала, него што је икада било међу хрватским ђацима у загребачком позоришту; силне су главе и прозори полупани (остављујући Загреб на страну, говоримо овде само о Београду), кровови подерани и с кућа посваљивани, дрва из корена почупана и т. д. Лед је био крупан и силну је штету починио; само је неколико кровова на кућама остало целих и то нас очевидци уверавају, да су они, што их је правио новосадски ваљани занатлија Аца Капдеморда, те тако видимо, да ми у Београд не шиљемо само ваљане професоре, чиновнике, законодавце итд., него и веште и савесне занатлије, који солидно и поштено свој посао врше.

У шетњи покрај Дунава видео сам ономад грозан призор. Око 20 људи скочили су у Дунав. Мора бити, да их је крајња сиротиња на то принудила, јер готово ни парчета хаљина на себи имали нису; сви су врло дешператни изгледали, јер осим што су били скоро голи наги, још су као молећи се богу склопили руке над главом и онда скочили у мутни Дунав; пре тога веле да су се затворили у неку малу собицу и оно мало сиротиње своје онде оставили; не знам шта их је на тај очајни корак нагонило, да ли љубав или љубомора, велика, порција и силни трошкови, или су изгубили на картама или поарали касу? Највероватније ће још бити, да их је принудила велика врућина јер то скакање у Дунав догодило се баш у пливаоници са даске и са трамбулине.

У „Застави“ читамо ових дана, како је В. Тот предлагао у Пешти на занатлијској скупштини, да се осуђеници не уче само разним занатима, него да се онде уведу и школе и гимназије, те да „највеће лопове изучавају за попове, мало мање лопове за адвокате а најмање лопове за дијурнисте.“ Али г. Тот је заборавио, да у апсанама има осим лопова још таквих, који су затворени због туче и пијанке, због убијства, фалишних вексли, преваре, разбојништва и т. д., те је требао предлагати по аналогiji и то, да се за оне који су због пијанке и туче затворени оснује гимназија, која ће их спремити, да могу после ступити у загребачко свеучилиште као хрватски младенци; они што су због убијства затворени, могли би се изобразити за докторе; они што су правили фалишне вексле могли би бити временом добри директори новчаних завода; који су због преваре осуђени, могли би бити ваљани трговци; они што су због насилног отимања, разбојништва уапшени, били би временом вешти скупљачи „добровољних“ прилога; и т. д. Дужава би требала за све струке да се постара, а не само за поједине.

У подлиску „Недељног листа“ излази нов роман Јаше Игњатовића „Адвокат као холанер“. Ја радо

читам јашине романе, па за то сам и овај узео да прочитам. Но не могу прећутати нешто, што сам из овог романа научио. Научио сам то, да је сода — отров, и то тако јак, да кад се њоме само посולי чорба, добије се већ мука и буде врло зло, тако, да су адвокат и попа, тек што су почели јести супу што је девојка у кујни, гледајући кроз прозор једнога „феш“ фирера у забуну место сољу посолила содом, добила тако јаку муку, да су „као бесомучни по соби ходали“ и да се и лекар морао одмах дозвати. Врло је добро у забавној форми као Жил-Верне популарисати науку, особито нове проналаске, као што је овај, да је сода јак отров, јер до сада смо у школи сасвим другчије учили физиолошке особине соде; или можда је сода од онога доба постала отровна, од како се у „Јавору“ заподела полемика о томе, да ли је боље казати „Угљено-кисели натрон“ или „Угљено-кисели натријум“. — Кад му је већ требао какав отров, што не узедо барем сирицик, тим пре, што га девојке и онако имају често при руци, јер праве од њега белило!?

Аб.

Како жене чувају тајну.

Ево шта ми је ономад моја кума приповедала: Чекала жена свога газду на вечеру, а њега нема па нема. Једва једанпут ево ти га кући. „Ала човече божиј’ ди си толико остао?“ — „Био сам жено на скупштини“, одговори газда, који је био сеоски кмет. „Па шта сте толико на скупштини радили?“ — „Казашу ти, жено, али немој никоме да казаш, јер је тајна“. — „Нећу, како би казала!“ — „Даклем чуј. Доконали смо, да се сутра у јутру свима кравама, које се год истерају пред говедара, да их у поље тера, репови одсеку; ал’ да ниси никоме приповедала, јер је тајна“, понови кмет.

Сутра дан пре зоре дува говедар у трумбету да се краве истерају, али ни да би једне! Већ је цело село знало за закључак општине, који међутим није ни учињен, него се ђаволасти кмет хтео са својом женом мало да пошали, знајући како не уме тајне чувати.

Аб.

Лекција из рачуна.

Учитељ. Де кажи ти мени Јовице, кад једна земичка кошта два новчића колико земичака можеш добити за четир новчића.

Јовица. Кад једна земичка кошта два новчића, онда за четир новчића могу добити две земичке, или ако су јучерање три.

Слуга сам понизан!

Нит нам треба вођа
 Нит „народна странка“
 Не треба нам усталаца,
 Не треба првака.
 Полит има право
 Ако с леђа сними,
 Брановачки још правије
 Ако се не прими.
 (А ко силом хоће
 Да си вођу бира,
 Та епо му у Пешти
 Доста Партвезира)
 Тако нам је szegény Јаша
 Ови дана пис'о.
 Признати се мора
 Изрјадна је мисо
 — Слуга сам понизан
 Господине Тисо!

Каква збора, договора
 У седници јавној!
 На што конференција
 У земљи уставној
 Каква слога, споразум
 И партајске мере!
 Нека свако Туре
 На свој рачун дере!
 На што нам лозинка
 И парола својска?!
 Није л' лепше бити
 Разбијена војска!
 Тако нам је szegény Јаша
 Ови дана писо.
 Признати се мора:
 Изрјадна је мис'о!
 Слуга сам понизан,
 Господине Тисо!

— Н.

Абуказемов календар.

Јуни.

1. После купања сврћу Новосађани уз пут у Шулову пивару да се осуше, те да се неби вратили мокри кући.
2. Хрватски ђаци праве од храма просвете (позоришта) — храм освете.
3. Велика врућина; цена се леду мења: у Бачкој лед скаче, у Срему лед пада.
4. Загребачки чизмарски шегрти дају укор загребачким хрватским универзитетлијама због непристојног владања.
5. Сентомашки поп Сима плаћа свом чизмару пар ципела очитавши му једно „богородице дјево“ (место 5 форинти.)
6. Гђа Катарина Миловукова добија орден ћу-тања за своје заслуге. (Па доста је она ту и заслужила.)

7. Новосадска агенција купује 5000 центи египатске помрчине за онај део променаде, куд се иде у вече на лађу.

8. Такозвани „хрђави“ (Види последњу страну „Стармалог“) дужници А. Пајевића (јер он има доиста „добрих“ и поштених дужника) отварају сваки у свом месту по једну нову књижару; примају књиге у комисион од свију издавача и обећавају, да им после неће досађивати предавањем рачуна.

9. Српске учитеље шиље министарство у Арад да слушају мађарски курс кроз 6 недеља. Ваља за то баш у Арад, што је то варош Саве Текелије.

10. Кад месеца јуна не ваља јести рибе, бар да је какво добро јуне!

Две ђурке.

(По немачком.)

Досад су се — не знам рећи зашто —
 Гледале ко Турци;
 А данаске сво д' црна ђурка
 Дође к белој ђурци.
 „Дуго вам је време, сестро драга,
 Па ајдемо мало да се прошетамо, —
 А шта знамо друго!“

На те речи напући се бела
 Аристократуша,
 Од гордости нос јој сав помодри,
 Напе јој се гуша.
 „Шетајте се, драга моја, сама,
 Ил с киме вам воља; —
 Истина је, ми смо обе ђурке, —
 Ја сам ипак боља.“

J.

Из школе.

I.

У Новоме Саду на Клиси био је ових дана испит у тамошњој филијалној школи. Учитељ ће међу осталим запитати дете, кад је очитало „оченаш“: Кажи ти мени, Стевице, за што ми у „оченашу“ иштемо, да нам бог даде леба само за данас („дажд нам днес“), за што не иштемо за дуже, на пример за месец дана —?

Стевица се није дуго мислио, него ће одговорити:
 — За то иштемо само за данас, да не би лебац отврдноу.

II.

На испиту испитивао учитељ девојчицу из земљописа: Ди лежи Суботица, колко становника има у Вел. Бечкереку, каквих завода има у Пешти, ко живи у Карловцима и т. д.

Дете није ни иначе преко године никад знало ни учили ни словца из земљописа, па није знало ни сада на испиту.

Учитељ се разљути и изгрди девојчицу, што ништа незна. А што ти море не учиш земљопис?

— Молим господине, ја несмем да учим.

— А како не би смела?

— Молим мени је моја мати казала да мени то те вароши не требају, јер ја нећу водити слепце по варошима.

Ћира. Ето ти сад. Неки доктор Јегер, дотле је ловио, док није натрапао седиште човечије душе. И он ће то и да докаже сецирајући харинге.

Спира. Па шта би тиме доказао? Доказао би да се човечија душа одселила у харинге. — Али ако не докаже, онда је и то лаж.

Ћира. Лаж може бити, — али бар није неслана

Ћира. Сегединци траже још три велика шмрка — ради би да и даље црпе.

Спира. Излишно! — Јер ја држим да су они већ изцрпели што се год могло изцрпети.

Ћира. Како је то да уредништво „Задруге“ не може да се одржи, — а Уредништво „Недељног Листа“ „сад тек види да по вољи живи“?

Спира. Није то тако тешко растумачити. Јер уредништво „Недељног листа“ није уредништво „Задруге“, већ уредништво „За себе“.

Ћира. А би-ли ти мени знао рећи каква је разлика између доктора и дипломације.

Спира. Не знам док ми не кажеш.

Ћира. А ти чуј. Доктор кад коме извади трн из тела онда више не боли, — а дипломација кад коме извади Трн, онда тек заболи.

Спира. Е гле, бога ми, имаш право!

Ћира. Знашли шта веле Шајкаши?

Спира. А шта?

Ћира. Ако узморају опет кадгод бирати фелчер Перу за посланика, неће га бирати за пештански сабор, већ нека иде у Верзаљ.

Спира. А зашто?

Ћира. Прво зато. Јер што даље то боље, а друго зато, јер га тамо може срећа намерити на Касањака, па шта од њега добије од тога Шајкаши неће тражити тала.

К о ж и ц е.

Познато је да су се претиплатници врло проредили на земљи. Зато подпуно одобравамо нашем новом колеги „Шаљивом Астроному, што је сву своју пажњу обратио на месец.

Неки пророк гата, да Александер кнез бугарски неће дуго владати (јер је наурио да се ожени).

Неки Хрвати већ се кају што су били за окупацију. Зато се и лупају у прси (наше).

Није истина да „Недељни Лист“ недоноси никаквих новости из српског живота, — шта више он и о тим старнаима тако говори као да су се јуче догодиле. Н. пр. о бечкеречком програму.

Данас лежи у Земуну мртав ваљан српски син Коста Хариш украшен одличјем црвенога крста. Метални сандук наручен је из Пеште. Трговац је поред сандука послао и широку траку црвено-бело-зелену. Међер ми ни кад умремо нисмо сигурни од помађаривања.

„Заклела се земља рају да се сваке тајне знају“. — Али како гласи претставка наших архијереја у обрану српског језика, то ће канда остати вечита тајна.

Живот и обичаји народа

Из најпоузданији извора износи на јавност, С.Ј. Јованов.
I. Сватови.

Свеобште је познато да ми Срби као прави и врли потомци дедова наши, све оне обичаје које нам они оставише, светим аманетом чувамо, особито ако при таквим случајима вино и месо (а баш и без њега) игра главну улогу, то смо ти ми онда у таквим пословима најсавеснији и најпоуздавији. Нарочито С могу се поносити ту као први и отлични, и ми их свечано и признајемо за такове, што јест јест, немож с' опоречи.

Као најстарији обичај који од оца Адама насљедисмо јесу сватови (не венчање) па још С шки сватови, таман ствар да се у „Стармалом“ овековечи. Сад ћемо дакле да верно опишемо, једне сентомашке сватове претиплатницима овог листа, јер мукте читати баш се некипира.

Збило се недавно — датум сам заборавио да је један С срећно испросио једну С нису се тако баш познавали, него онако по чувењу и слушању ствар се сврши а да се то све тако срећно свршило, имамо захвалити провођачији, који као ваљан, изврстан, „необичан и никаквог даљег интереса неизгледајући присан пријатељ“ све је у склад довести знао, почем му само срећа младенаца лежи на срцу. Просидба је свршена и увепчана најсјајнијим успехом. За просидбом ево и прстена, овај до душе није увек златан, али ако је почело и зачетак срећног живота, онда ма био од жутег воска пред

www.очима.смужевљевим и жениним кроз цео век им се златним чини и прелива. За прстеном сједи венчање, за венчанем подне, па тек онда права част маст, слава, и пијанка; а већ како изгледа то весеље, мислим да сваки зна, ко се распитивао за особите и највеће знаменитости и врлине дичног С ал ако ко има неодољиву пасију да се о том и увери, ако му баш нечисти недаду мира, тај нек се сврати на ноћиште тамо дигод у „велики бирц“ ди је вечито „банда“ с па ће се зацело научити како се и с чим се тера сав, и како није нужно издавати новце за конак, јер то је тамо за једну ноћ прави „лукуз“.

Да пређем у сватове. У сватови по обичају бурно је текло голема река „пило се, јело се, играло свирало, певало и наздрављало и то безконечно, да већ раздрагана браћа не могоше ни једној дочекати краја и конца те коме било да било у здравље, они су тек своју милу дужност учинили, кад су чаше „на бело“ искукали. Ово је тако текло до пет сати после подне (ванредно) е сад дође доба да се дружина сепарира, „апарте“ С апарте браћа С С као већи богугодници Бахусови о деснују, а С о шујују, двојка пак на сто међу њи повалила се као дар бога с Олимпа. Последња је задаћа била ово буре ал до последње капи испразнити. Тог огромног да богме посла само се дурашне силе подуватале, тврде главе, поуздана грла, и опробани стомаци (који и гвоздене ексере могу сварити) С наравно као оличена енергија, ладнокрвност и одважност у таким делима репрезентирају већину С мађину, сад се започео бој грозно, клокотање, и крваво винопроливање помешало се у бојни клик и песме јуначке, било се очајно, а пило се истрајно сјајне очи и накрострене главе живо казиваху како се ту ради, на врату се извалиле жиле ко прст, ал С непопушта до последње капи вина. И ево баш сад се огласи радосна (?) вест победе, кад је последња и најјача колона резервне дивизије „аузуковала“ на црног премца. Овај је бој трајао три четврт сата, и за ово мало време витешка дружина извојевала је себи вечиту славу и успомену.

Једва што војници одануше (није ни замерити) ал ево на једаред заори се громко „Изведи брате Нико сеју за руку“. Е овај инцидент поквари сво весеље, куд погледеш свуд је плач, јецање и најгорчије риданије, млада потоком лије сузе, баш ко да ће на губилиште, мама пак сваки час таре нос од силног водопрелитија, а отац пуном чашом сузним оком опрашта се с јединицом. „Ох божи! ох небо! каква је судбина девојачка, пре неколико сати девојка, сад млада, прексутра жена, а даљи еванџма сачувајте Боже — удовица, па можда и распуштеница, ох несталности женска, ох земљо, ох свирепа судбо.“ Ово је — молим — аутентично, ово су стенографски преписане истоветне, пуне сентиметализма речи једног наквашеног С од браќалије. На миг једног нарољаног С ударе тамбураши „Радо иде Србин у војнике“ а дружина — дружина тог с т и к а с највећим одушевљењем привати песму. Сад већ није фајде, куд пукло да пукло, мама мора изљубити сваки влас кћерине косе, а ваљда је излишно рећи да су образи, уста, чело и нос пливали у мору суза и цмакања, сад још у малу несвестицу мора се пасти, јер ту јој богме носе њену дику, понос, злато, сребро,

душу, срце, живот, зеницу, првеницу, мезимицу, јединицу, све све све, ју носе! па како ће она сиротица стара душа саморана остати.

Млада полази, а око не мајке, секе, заове, свастике комшинице, пријатељице, другарице, сви чопором теше и блаже нову младу.

И једва једаред кренуше се коњи, кола, жене, девојке, момци, људи, млада, младожења, чутуре и флаше, гајдаши и тамбураши.

Сад тек оста право и ваљано друштво, све на избор момци с ту ти се опет на ново марваши, пије скаче, подвикује ко канда никад ништ се догодило није.

Но ал већ чест и поштење, и С знаду шта је доста, кад нестане вина, меса, и салате разиђоше се куд које, један, у бирц, други у крчму, трећи у „хотел“ четврти у пивару, пети на најближу клупу, а шести под капију, све различита места по различитим густовима, јер треба разумети да и С поштују свету изреку да „од густа нема дишпута“. И домаћин и домаћица полегаше, па по реду и путу други дан пред вече пробуде се на своје највеће чудо и удивленије, јер су тек сад наопако приметили, да је сав „малтер“ поспадао са силни убојити песама, да је под сав изроњен, да у целој кући нема читаве пећи, иконе и огледала, уз то још прасици се појели, краву заклали живину испекли и против мамурлука скували за киселу чорбу, о вину ни речи, јагањци „хуја“, овци с Богом, јаја ни полага, новаца ни божије крајцаре, кћери ни мик. Па сад нек ми ко каже у брк, а да га не звизнем, да није ово један леп и красан обичај.

Биће ако бог да још и више, за сад нек је оволико доста.

У Манастиру Беочину 11. јула 1878.

Мале приповетке из народа.

I.

1848-ме год. чују Оцачке швабе, да ће доћи „ради“ да их пале и пљачкају. Услед тога сазову брзо општину и стану се саветовати шта да раде. После дугог саветовања сложе се да усвоје предлог старог фетер Михла, који је сматран у селу као најпаметнији, управо „учен човек“. Предлог Михлов био је овај: Вен се куме, со иберкеве мер унс; вен се нет куме, со хал мер унс пис лечтер ман.

II.

Покојни поп Ј. из III. имао је обичај, кад се беру кукурузи, ићи од њиве до њиве па од својих парохијана искати по једну корпу или цак кукуруза. Једном ће доћи код једног паора који је имао младу снау. Кад пође у авлију изађе пред њега та снаја, па видећи грдан цак у попиној руди рећи ће: ао-а господине попо, ја таког цака још видла нисам. — Е рано моја рећи ће попа, знао сам ја да ти то до сад ниси видила, па сам баш за ото и донео да видиш.

III.

Један Србин по имену Живан, отићи ће једном код неког Мађара да краде гуске, но овај опазе пак ће викнути: еј а zsvány teremtette; а мој Живан нокат без гусака, говорећи наопако и у зао час ја пошао да крадем, та тај зна и моје име (живан значи мађарски лопов.)

М. Ђ. М.

Орадија једног маторог жабца.

Славни крекећући зборе!

(Свршетак.)

„Свака држава треба да је јака, која хоће, да је странци не освоје. Кад би се допустило, да у једној краљевини дар мар овлада, те да ни један грађанин није ни са својим имањем ни са својим животом сигуран, то би чрез крађу, отимање, палење и убијање таково растројство и лабавост наступила, да би господујући народ, не само у унутрашњости своје државе ослабио, него се јошт неби могао ни од спољних непријатеља бранити. Зато су увиђавнији људи правду и поштење међу народом проповедали и као нешто божанствено разглашавали, с чиме се даје душевно спасење постигнути. Али као што видите : морал је био само за божији народ између себе ; спрам странаца, робова и суседни држава, није се никакав морал нити проповедао, нити набљудавао!“

„Пошто су људи већма непоштењу, него ли поштењу наклоњени, те су се на чантрања пророка слабо освртали; то врховне вође за добро нађоше грађанске законе написати и за сваку повреду морала особити параграф одредити, који преступима сарамерне казни опредељује!“

„Ето видите моји слачајши! Како људи лукаво своје назоре о правди поделише и какве су их побуде на то упућивале, да сам и себи противуслове. Држава спрам државе и прам страних народа сме бити немилостива и неправедна, ако је јака; господујући народ сме спрам других племена, која у истој држави живе, бити себичан и непоштен, само се између себе мора моралних начела придржавати због својих политичних интереса; робови пак, они се морају не само поштено понашати, него се јошт несмеју ни на неправу тужити, ако желе да су им мирна леђа и да их за издајнике и бунтовнике не прогласе! То вам је, крастава браћо! језгра човечијег мудровања и досљедности!!“

Пак шта мислите? Шта сам ја хтео са тим људским сакатим појмовима о правди, и њиховом још сакатијем извођењу доказати?! Ништа друго него то, да се може једна установа крстити како хоће, и племенитост јој се пришивати каква хоће; али ако јој је темељ од себичности и грамзливости, то ће је бистре жабећије очи скроз и скроз провидити, па ма се она колико хоће крила за Сожија леђа!!“

„Људи имају једног научењака, који на неком морском острву живи, те од туда ваљда та његова спрам нас жаба симпатија. Он доказује, да није истина, да је човек нешто племенитије од осталих животиња; него да је од тога истога градива постао, од кога је и наше жабеће покољење; само је — вели — то разлика што су околности са собом донеле, те му се тело, кемијским процесом већма него у нас развило и већу је и луђу главу запатио, него што је ми имамо; а што се срца тиче, то се није ни мало изнад зверке суровости узвисио, него канда је јоште дивјачије постало! Даље наводи и то, како је човек много налик на жабу и како воле, као и ми, што више торокати, а што мање стварати. Има — каже — две руке, као и жаба; избечио је очи као жаба; кусав је као жаба; напет је и надут као жаба; нос је подигао јоште већма него жаба: зинуо је да цео

свет прогута, као жаба муву. Жабе певају и деру се кад имају много воде, човек се дере и урличе онда, кад има много вина и ракије; пентра се и пужа на висину као и жаба, да би већи, него што јесте изгледао, а кад се омакне а он се тако исто распечи и искекети као и други жабац! Шта више, јошт и то тај научењак њапомиње, што је и нама познато, — како је човек толико глупав, да дотле докле од жаба „темпо“ не присвоји не уме ни поштено пливати, него као и други кер и ногама, и рукама бућка и све водене становнике на смеј и ругање побуђује!“

„На основу ових цитата изгледа, као да човек за цело своју поврзу од жабе вуче, те се с отим и нама у изглед ставља, да би временом могле, које помоћу природе, које пак негом телесном и душевном дотле у развићу дотерати, да се људима уподобимо и с њима узбарабаримо!“

„Има ли овај природњак право, или нема, о томе нећу пресуђивати, јер су то тајне које не може открити наш жабећији мозак; али да нама треба за тим тежити, да људима постанемо, томе сам најодсудније противан, почем сте се из мога говора о развитку тога несретнога рода и колико не треба уверили, да мало које од њих није права морална наказа, каква се само може замислити? Они су и лукави и варалице и претворице и крадљивице, и крвопије и безбожници, и једном рече: свакојаки! Код њих су сва она зла заступљена, која се код зверова појединце налазе, а душа им је тако изопачена, да би се стрмоглавце могла с демонима помешати, па ако би јој што замерили, ево моје главе!“

„Пак што су спрам других хрђави, то би им се јошт са њиовог себичног гледишта и опростити могло, јер би се казало: истина је, другима су зли, али су бар себи добри! Али су они и спрам њима равних створењз, тако исто хрђави и неправедни: те тако сами себи зло на свој врат навлаче, под којим ћеду стењати до амина века!“

„А кад је тако, као што нико не може казати да није тако; та ваљда јоште нису жабе пале на теме, да оваким лолама подражавају! Буде ли пак нужде, да се морамо по природним законима усавршавати, то ћемо мало племенитију поврзу извести, него што су ови несрећници, који где год бораче, свуда им смрт и ужас ниче иза њиових проклетих стопала!“

„Из свега досад говоренога, мислим да сте се у највећем степену уверили, да смо ми жабе у овом нашем садашњем стању, куд камо сретнији, него што су људи, и да нам дотле, докле овако стоји, није нужно тражити преко леба погаче! Код нас нема као код људи народњег гњечења, јер наша племена нису сујетна и властољубива, пак су једна спрам других толерантна; нема палења кућа, јер нити их имамо, нити може кућа у води изгорети; у језик нам нико не дира, него можемо дан ноћ, каквим хоћемо језиком блебетати, догод нас уста незаболу; ту нам жабећији орсађилиш и његови референти ни најмање не сметају! Ми немамо четири назора о моралу, него један једини, који каже: да је онај сваки хуља и обешењак, који несрећу по свету распростире, па макар он то у име божије чинио! Немамо „светих књига“, пак опет неби са људима наше поштење мењали. Немамо ни параграфа, али зато свака жаба чини своју држављанску дужност, нити је когод жабећију анархију доживео! Не правимо као људи претензије на будући живот, који би ваљда желели и тамо свој крвнички занат наставити; него се овде весе-

„Лимо и до прве смрти по могућству уживамо; шта ће пак на оном свету бити и ко ће тамо кркетати, о томе се има ко старати, због тога ми себи не разбијамо главе! Код нас нема комунистичких, социјалистичких и нихилистичких књига; пак опет све комунално и равноправно живимо! Ми немамо давидових псалмова које свети оци тако јако хвале, и солумунових „песама над песама“, с којима он — под именом неке побожности — курише девојкама; пак опет зато, са нашом природном песмом — коју људи дерањем називају — славимо свевишњег много усрдније и безазленије него ли све химне и молитве калуђера, пустињика и источњака!“

„Истина да и ми имамо своји непријатеља, који нас гоне и тамане; али су ти крвници од страног порекла; понајвише људи, чиме су на ново своју варварску нарав показали; — пак нам је чисто лакше, туђу суровост подносити, него кад би је морали од свога сопственог племена трпити; зато и кажемо: „Крв наших убијца, нека падне на њиову главу!““

„Швабе, Талијани, Французи и Шпањолци, они нас ждериће немиле конабе! — Засело им да Бог да! — Роде, чапље, гемови, змије и сомови, то су нам наши највећи диндушмани; јер се само нашим белим месом хране! — Поцркали и они да Бог да! — Рибари и воденичари, и они нам не опраштају, него нас без свакога милосрђа онако шале ради и у неком смејању убијају! — Бог их убијо са својим громовима! — Пак и сама проклета дечурлија, — ови штенци наших крволока, — кад се поред воде сиграју, то им је најмилија забава грудвама нас гађати и јоште се перекати, кад се који жабац почне дерати од тешких незаслужених болова! — Болови им прева кидали да Бог да! — Ово су све као што се види врло немиле нојави; али кад то сравнимо са патњама и упропашћивањем читавих човечијих племена, која гину ратујући за туђе обљубљене идоле; кад узмемо њиове велике порезе, које морају плаћати, да се војници, свештеници, званичници, полицаји, финанси и шпијони издржавају, који ће им до смртнога суда потребни бити и увек их оптерећавати због њиове сопствене лудорије; кад узмемо мучну вечиту радњу, с којом подчињена класа, своју крваву кору хлеба заслужује и с којом све државне трошкове подмирује, који се сваке године све већма умножавају; — кад то — велим — све у заслужно призрење узмемо, онда морамо хтели нехтели, наше патње спрам човечијих, као неко смиље и ковиље узети!“

„Вода заузима две трећине земаљске површине, па то је све жабећија домовина! Наша су сва мора и језера, реке и потоци, баре и ритови, и свуда смо — тако рећи — ми господари! Не оремо, не сејемо, не жњемо, не возимо, не вршимо, не крунимо, не мељемо; него куд год се окренемо, налазимо без зноја, своју поштену богодану храну; а ово је знак да никаква проклетиња на нама не лежи, као на роду људском! Зима нас истина мало поза-

„Стармали“ излази 10, 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. годишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

мрза, али нам то ништа не шкоди, јер у пролеће опет к себи долазимо, те још са већом и фришкијом снагом свој стари омиљени обичај продужујемо, који се састоји у вечитом банчењу и певању! Гласови су нам истина мало хрпави, али се у једно слију, таково погодено брујање сачињавају, да и саме окорале људе на признање побуђују, да је — као што Питагора каже: — хармонија цел била, при стварању овога света!“

„Будимо дакле раскалашне и веселе нарави, као и досад; милостивога срца, као и досад; уживајмо са благодарношћу у свима божијим даровима, као и досад; наше невоље подносимо стално и без роптања, као и досад; а манимо се свију људских мудролија и извијања бургија у сто вилини чарапа, као и досад; јер такве ствари нити су кога усрећиле, нити ће кад год кога усрећити: ко год жели да буде човек, нека буде; начас му с белим луком! Јер сам уверен, да ако ко постане, хоће се усрећити као Турчин под Сентом, те ће кумити кугу да га умори, али ће и она бежати, од овог божијег сметењака и несретника!“

„Радуј се с нама заједно, ти благословени жабећији роде мој! Добро је живети на овоме свету са безлобним срцем и мирном савешћу! Ви то обоје имате, само пазите да се не изопачите, јер ће те с места — као први човек бити из раја изагнани, па ће и с вама бити хај хуј! биће и повуци и потегни!“

„А сад се праштам с вама ви моји брбљави љубимци; ви моје цукерпокерне кркетуше и блебетуше; ви доброћуди урнеци целога рода животињског! Опростите ми, што сам вашу благолајавост тако дугачкој проби изложио; али ништа зато; сад ће те овако одморни и са утрострученом снагом, још већма моћи дерати се, и то тако, да ће вас се најпосле морати и сами ваши поштовачи курталисавати!! С Богом!!!“

(Опште жабећије одобравање наступа; плескању и брботању немож краја дочекати, као год да је цео рит оживио; а жабци се све отимају, који ће пре са говорником руковати и честитати му на његовој језгровитој на истини основаној беседи, која им је и човечије и жабећије племе у својој правој светлости преставила.)

По саборској стенографији, превео из индо-жабећијег језика.

Н.

Судећи по многим рекламацијама из Србије, које се односе на 14 број, држимо да тај број није пуштен преко, и у том случају залуду би га још једаред слали. Но ми заиста не знамо шта је могло у томе броју бити на што би се ико у Србији могао наћи увређен, — а знамо то да такве намере нисмо имали.

УРЕДН.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Огњановића у Новоме Саду, а коме је наручије Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Новије књиге.

Термолама, приповетка Михаила Чајковског, с пољског превео Мита Ракић. Београд, државна штампарија 1879 г. Цена 10. новч.

Деде-Султан, историјска приповетка Јована Шера, с немачког превео Мита Ракић. Београд, штампана Н. Стефановића и друга 1879. Цена 15 новч.

Освета косовска. Јуначке пјесме српске. Сијевао и написао Максим М. Шобајић. Издање Браће М. Шобајића Н. Сад штампарија А. Пајевића. Цена 1 фор. Уз књигу иде лик Николе I. Петровића Његоша, књаза Црне Горе и Брда, коме је и посвећена ова књига.

ШКОЛСКА КЊИГА

МАЛА

КАТАВАСІА

Содержања въ свѣтъ
церковное пѣніе воскресное, и ѳныя
разныя пѣсны дѣховныя, пѣваемыя
во всѣхъ гѣдахъ,

ИЗЪ СВЯТЫХЪ ЦЕРКОВНЫХЪ КНИГЪ

вѣшныя ученіемъ своимъ, икоже и всѣмъ цер-
ковнага пѣніа любителямъ учредѣна

ІСАИИЧЪ ПОПОВИЧЪ,

Парѣхъ во св. кр. градѣ Ново-Сада.

Књига је ова удешена по првено-школским пропи-
сима за омладину школску, и као таква добила је благо-
слов Његове Светлости патријарха српског Прокопија И-
вачковића.

Књига броји 100 страна 8-не, а цена јој је само 20
новч. Ко на више комада поручи, рачуна му се комад
по 15. новч.

Припознатим комисионарима нашим дајемо радо и у
комисију ову књигу.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

РЕД ПЛОВИДБЕ

 ПУТНИЧКИХ ПАРОВРОДА.
од 3. маја 1879 почињући до даље наредбе:

Из Новог Сада у Земун сваки дан у пола 5 сата
после подне, осим четвртка.

Из Новог Сада у Тител, средом и суботом у
пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Оршаву понедељником, сре-
дом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Пешту, сваки дан око пола 11
сата пре подне осим недеље.

У Новом Саду 3. маја 1879.

Отправништво.

„НОВИНА“ 66

РОМАН ИВАНА ТУРГЕЊЕВА

Превод П. Тодоровића

I. и II. св.

Цена обема свескама 1 фор. 40 новч. Наручује се у

Штампарији А. Пајевића у Н. Саду.

Молимо да се чита и запамти! *)

Ево оних, који узеше и распачаше књиге, а
новце потрошише, па тако нити новаца, нити књи-
га од њих. Ми смо их сваког појединце бар 15—20
пута молили, позивали, кумили и преклињали за ово
две године дана од кад нам дугују, да врате књиге
ако им је преостало коме шта, а остало да подмире
новцем макар у размакнути роковима — али све бадава.

Ево тих којима је слатка туђа мука.

1. **Бена Петровић** учитељ у Ме-
ленци 78 ф. 84 н.
2. **Пера (Каменко) Поповић** испи-
тани бележник у Брестовцу у Бачкој 34 „ 83 „
3. **Васа Јовановић** царинарски чи-
новник у Сиску 21 „ 67 „
4. **Исидор Бошњак** учитељ у Кач-
фали 5 „ — „
5. **Љубомир Т. Ђурин** учитељ у
Црепаји 12 „ 60 „
6. **Стојан Арађанин**, учитељ, Кеча 17 „ 80 „
7. **Carl Hammerschmidt**, књиџар
у Вршцу 14 „ 48 „
8. **Ј. Манојло Текелија Турн-Северин** 20 „ — „
9. **Аксентије Ј. Аксентијевић**, пређе Беч,
сада Темишвар 16 ф. 17 „
10. **Коста Николић**, парох у Калазу . 35 „ 2 „
11. **М. Велић**, учитељ у Вршцу 6 „ 62 „
12. **С. Д. Циковац**, пређе Коморан, сада
Краљевци 13 „ 88 „
13. **Коста Поповић**, трговац у Слатини . 71 „ 70 „
14. **Јован Ешкутовић** трговац у Белој
Цркви 34 „ 40 „
15. **В. Војновић**, парох у Лепоглави 16 „ — „
16. **С. Саломон**, књиџар, пређе Осек
доцније Сомбор 18 „ 40 „
17. **Ј. Димовић** учитељ, у Парти 5 „ — „
18. **Ст. Стојковић**, писмоноша у Даљу 10 „ 30 „
19. **Ј. Савић** учитељ у Радимни 4 „ — „
20. **Катарина уд. Н. Ј. Иванђанина**, у Чакову 31 „ 22 „
21. **П. Ненадовић**, трговац у Ђурђеви 7 „ 07 „
22. **М. Сопић**, трговац у Јасеновцу . . 8 „ — „
23. **Св. В. Милић**, чиновник у Ст. Гра-
дишту у Србији 6 „ — „
24. **Александар Секулић**, колпортер књига
у Вел. Бечкерек у (који је као што
дознајемо многе српске издаваче оса-
катио), дугује нам 127 ф. 10 н.

Свега 598 ф. 30 н.

Ово је тек трећина од онога, што нам које где код
оваких дужника затомљено лежи, па је ли чудо што се тако
редко појављују и тешко дижу издавачи књига за народ, од
којих се тражи ваљана и јефтина књига и велики по-
пуст рабат) растуривачима; па кад све то савладају, тек онда
морају да зебу од крупне туче оваких растуривача као
што су ова горе изложена господа. Каква разлика између да-
нашњих пљачкаша и оних старих „љубитеља српског чтенија“
и доиста родољубивих „совокупитеља“ пренумераната, који су
се поносили тиме што су у народ промицали српску књигу.

Штампарија А. Пајевића.